KENT VE ÇEVRE POLİTİKALARI EKSENİNDE YEREL YÖNETİMLER

Esra Çelebi Zengin

nobel bilimsel

Kent ve Çevre Politikaları Ekseninde Yerel Yönetimler
Esra Çelebi Zengin

Yayın No.: 1543
ISBN: 978-625-398-404-5
E-ISBN: 978-625-398-405-2
Basım Sayısı: 1. Basım, Nisan 2023

© Copyright 2023, NOBEL BİLİMSEL ESERLER SERTİFİKA NO.: 20779
Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir.
Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik
ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.
"NOBEL BİLİMSEL ESERLER" bir Nobel Akademik Yayıncılık markasıdır.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Mehmet Çakır -mehmet@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Seda Polat -sedapolat@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Mehmet Çakır -mehmet@nobelyayin.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-

Kütüphane Bilgi Kartı

Çelebi Zengin, Esra.
Kent ve Çevre Politikaları Ekseninde Yerel Yönetimler/Esra Çelebi Zengin
1. Basım, X + 322 s., 16,5x24 cm. Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-398-404-5
E-ISBN: 978-625-398-405-2
1. Kent 2. Çevre 3. Yerel Yönetimler

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.
Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA
Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65
Sipariş: siparis@nobelyayin.com- **E-Satış:** www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com
www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa, Kırmızı Kedi, Arkadaş, D&R, Dost, Kika, Kitapsan, Nezih, Odak, Pandora, Prefix, Remzi

Baskı ve Cilt: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi / Sertifika No.: 46519
Beytepe Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

ÖN SÖZ

Farklı üniversitelerden ve kentlerden çok sayıda değerli bilim insanının katkılarıyla hazırlanan ***Kent ve Çevre Politikaları Ekseninde Yerel Yönetimler*** isimli editörlü kitap çalışmasında son dönemde yaşanan gelişmeler ile bu gelişmelerin yerel yönetimler üzerindeki etkisini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Kitabın içeriğini oluşturan çalışmalar küreselden yerele yansıyan konular dahilinde oluşturulmuştur. Bu kapsamda öncelikle en önemli küresel sorun alanı olarak nitelendirilen iklim değişikliği ile ilgili çalışmalar yer verilmiştir. Daha sonra kentsel toplumsal alana ilişkin temel teşkil eden farklı konulara ilişkin çalışmalar genel olarak neoliberal politikalar ve Türkiye özelinde değerlendirilmiştir. Son kısımda yer alan çalışmalar ise yerel yönetimlerin sorunlarla mücadelede tercih ettikleri politik uygulamalar, sosyal belediyecilik, dijitalleşme, stratejik yönetim, toplam kalite yönetimi ve kent kültürü çerçevesinde yapılan değerlendirmelerden oluşmaktadır.

Kitap çalışması küresel sorunlardan başlamakta, yerel yansımalarla son bulmaktadır. Bu kapsamda ilk bölümde, küresel toplumun karşı karşıya kaldığı en önemli sorun olan iklim değişikliği ele alınmıştır. Çevresel sorunların ortaya çıkışı insan çevre dengesinin bozulması ve sürecin nihai sonucu olarak iklim değişikliği ile mücadelede küresel toplumun son çözüm yöntemlerinden biri olarak karbon nötr uygulamalar çalışma kapsamında incelenmiştir. İklim değişikliği ile başarılı bir mücadelenin ilk aşaması fosil yakıtlardan vazgeçmek onları mümkün mertebe yerin altında bırakmaktır. Bu kapsamda karbon nötr uygulama temiz teknolojileri teşvik ederek fosil yakıt egemenliğini ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Paris İklim Anlaşması kapsamında ülkeler tarafından taahhüt edilen politikalar çerçevesinde küresel toplum aşamalı olarak fosil yakıt kullanımını terk etmeyi planlamaktadır. Çalışma kapsamında ülkeler özelinde durum değerlendirmesi yapılarak, uluslararası işbirliği girişimleri karbon nötr uygulama modelinin iklim krizi ile başa çıkmadaki etkinliği analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, iklim değişikliğinin insani boyutlarından biri olan göç süreci, iklim göçmenleri özelinde ele alınmıştır. İklim değişikliğinin yıkıcı etkilerinin her geçen gün daha fazla hissedildiği günümüzde bazı bölgelerde göç artık bir

zorunluluk haline gelmeye başlamıştır. Her ne kadar kamuoyunda gereken ilgiyi görmese de uzmanlar 2070 yılına gelindiğinde her üç kişiden birinin iklim göçmeni olabileceğini belirtmektedirler. Bazı uzmanlara göre ise iklim değişikliği bu şiddetiyle devam ederse yerküre üzerinde yaşayan herkesin iklim göçmeni olma ihtimali oldukça yüksektir. Bu nedenle uluslararası politikalar şekillendirilirken iklim göçmenlerinin durumu ve statülerine ilişkin gerekli düzenlemelerin yapılması önem arz etmektedir. Çünkü göç kaçınılmazdır, ancak henüz netlik kazanmayan ne zaman ve ne yöne doğru bir göç dalgasının gerçekleşeceğidir. Mültecilere yönelik uluslararası politika belgelerine baktığımız zaman iklim göçmenlerinin henüz mülteci statüsüne dahil edilmediklerini vurgulayan SAĞIR&KOÇ konuyla ilgili kavramsal bir kargaşanın mevcut olduğunu ancak gerekli politika öncelikleri küresel olarak alınmaz ise durumun birçok küresel, bölgesel ve kentsel soruna domino etkisi oluşturma potansiyelini özellikle vurgulamaktadırlar.

Üçüncü bölüm yaşanan ekonomik, ekolojik ve toplumsal gelişmelerin kent üzerinde ortaya çıkarmış olduğu yeni kentsel kimlikler üzerine, Emrah ATAR tarafından kaleme alınmıştır. İki dünya savaşı sonrası yaşanan göç olaylarının sonucunda ekonomik, politik, demografik, sosyal ve kültürel önemlerine göre farklı kent modellerinin ortaya çıktığının belirtildiği çalışmada, küreselleşme sürecinin kentler arasında rekabeti artırdığı bununla birlikte kentlere farklı görevler yüklendiği belirtilmektedir. Rekabette ön sıralarda yer alan kentler arasında bir hiyerarşinin de bulunduğu özellikle, ekonomik, mekânsal, sosyo-kültürel ve çevresel niteliklerinden dolayı önde gelenlerin küresel kentler olmakla üzere 2000'li yıllarda kentlerdeki değişimde, farklı boyutlara ulaşıldığı, bu durumun ise yeni kent kimliklerini ortaya çıkardığı belirtilmektedir. Çalışma da Marka Kent, Akıllı Kent, Yavaş Kent ve Sünger Kent olarak son dönemlerde sıklıkça söz edilen kent kimlikleri incelenmiştir. Aslında kent kimliği noktasında daha fazla kimlik kategorisi belirlenmesi mümkündür ancak belirtilen kent kimlikleri literatürde artık daha fazla yer bulmaları nedeni ve çalışmanın sınırlılıkları kapsamında marka kent, akıllı kent, yavaş kent ve sünger kent modelleri ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde toplumsal hareketler ve siyaset ilişkisinde mekânsal bir organizasyon olarak kentsel alan ele alınmaktadır. Teorik açıdan odak noktası olarak toplumsal hareketler, özellikle 1960'lı yıllarla beraber değişen dinamikler çerçevesinde toplumsal hareketlerin eski toplumsal hareketlerden farklılaşan yönleri ve bu farklılaşmaya kentin mekânsal bir organizasyon olarak hangi açılardan etkide bulunduğu ortaya konmaktadır. Ayrıca yeni toplumsal hareketlerin siyasi açıdan "küçük parti" tipolojisinin ortaya çıkışında temel itici güç olarak nitelendiren COŞGUN, yeni toplumsal hareketlerle benzer şekilde "küçük partilerin" de iktidarı ele geçirme arzularının bulunmadığını ve söz konusu partilerin esas amacının belli bir konuya odaklanan gruplarını temsilen, sadece odak konularını

gündemde tutarak siyasal karar alma süreçlerinde yer almayı hedeflediklerini ifade etmektedir. COŞGUN'a göre yeni toplumsal hareketlerle küçük partileri ortak payda da birleştiren de söz konusu hedefleridir.

Neoliberal Kentleşme Sürecinde Türkiye'de Kentsel Paradokslar isimli çalışması ile Handan Yıldırım, neoliberal yönetim pratiklerinin, girişimciliğe kayarak, kamu özel ortaklıkları ve sermaye birikimi adına kenti nasıl metalaştırdığını 1980'li yıllardan itibaren yaşanan süreçler kapsamında Türkiye özelinde analiz etmektedir. Neoliberalizmin karmaşıklıkları ve çatışmalarının ortaya konması amacıyla hazırlanan çalışmada, siyasi iktidarın ve yerel yönetimlerin işlevsel rolleri, uygulanan projelerin yerel halk üzerindeki etkileri, Süleymaniye Camii ve Çevresi Kentsel Yenileme Projesi, Viaport Venezia Konut Projesi ve İstanbul Havalimanı Projesi örneklemlerinde İstanbul'un kentsel gelişim gündeminin paradoksları olarak ortaya konmuştur.

Hayriye SAĞIR ve Gizem ALTAY tarafından yazılan altıncı bölüm, gıda ve tarım güvenliği kapsamında Türk tarım politikalarını ele almaktadır. Yazarlar, başta iklim değişikliği olmak üzere birçok sorunun gıda ve tarım güvenliğini tehlikeye atmakta olduğunu bu nedenle gıda ve tarım güvenliğinin kamusal otoritelerin öncelikli politika alanları içinde yer almakta olduğunu belirtmektedir. Gıda ve tarım güvenliği; mevcut beslenme problemlerine çözüm getirmek ve olağanüstü durumlarda meydana gelen yıkıcı sonuçlardan etkilenmemek için inşası zorunlu olan bir kavramdır. Çalışmada kavramsal çerçeve ve örnek uygulama modelleri incelenerek Türk tarım politikaları tarihsel süreçte kalkınma planları ve diğer politika belgeleri kapsamında küreselleşme ve Avrupa Birliği üyelik sürecinin etkileri doğrultusunda incelenmiştir.

Yedinci bölüm Ersin ERASLAN ve Kâmil Hakan DERİN tarafından kentsel yoksullukla mücadele stratejisi olarak Türkiye'de sosyal belediyecilik uygulamalarını ele almak üzere hazırlanmıştır. Kentlerdeki önemli sorun alanlarının başında gelmektedir kentsel yoksulluk. Sorun, mekânsal bir kimliğe bürünerek çok boyutlu yoksulluk türlerinden bir tanesini oluşturmakta ve karmaşık bir olguyu ifade etmektedir. Küreselleşmeyle birlikte derinleşen eşitsizliklerin yanında dünya genelinde kentli nüfusun gün geçtikçe artış göstermesi sonucu kentsel yoksulluk her geçen gün daha da derinleşmektedir. Böyle bir durum ise kent yönetimlerinin soruna çok boyutlu bir bakış açısıyla yaklaşmalarını gerektirmektedir. Çalışmanın odak noktası ise sosyal belediyecilik uygulamalarının Türkiye'de kentsel yoksullukla bir mücadele stratejisi olarak kullanılıp kullanılmadığının tespit edilmesidir.

Yedinci bölümle benzer şekilde sekizinci bölümde belediyelerin sosyal politika uygulamaları üzerine hazırlanmıştır. Bilal ÇİLKAYA ve Bahadır METİN tarafından kaleme alınan çalışma kapsamında dünyada ve Türkiye özelinde sosyal bele-

diyecilik politikalarının yaygınlaşması, sosyal hizmet ve sosyal yardım noktasında merkezi hükümeti tamamlayıcı politikaların yaygınlaşması uygulama örnekleri çerçevesinde değerlendirilerek küresel düzeyde yaşanan krizlerin sosyal politika uygulamalarına olan ihtiyacı daha da artırdığı vurgulanmıştır.

Dokuzuncu bölümde Seyida ERKEK, gelişen teknolojinin yerel yönetimler üzerinde ortaya çıkarmış olduğu dönüşümü ele almaktadır. Sürekli artan nüfusuyla kaynaklarını daha etkili ve verimli kullanma konusundaki sorumluluklarının, kent yönetimlerini sürdürülebilirlik için dijitalleşmeye zorladığını ifade eden Erkek, yerel yönetimlerde dijital dönüşümün getirdiği yeni süreçleri yönetmek üzere öncelikle personel ve mali yeterliliklerin artırılması gerektiğini belirtmektedir.

Ali Davut ALKAN tarafından kaleme alınan onuncu bölüm, yerel yönetimlerde stratejik yönetim konusunu ele almaktadır. Stratejik yönetimin, bürokratik geleneğin baskın olduğu kamu kesiminin, sorumlu ve yenilikçi bir anlayışa evrilmesinde etkin bir yönetim aracı olarak kullanıldığını ifade eden ALKAN çalışmasında, değişen çevresel koşullara anında cevap verme ve çözüm üretmeyi gerektiren özelliğiyle stratejik yönetimin, yerel yönetimlere dinamik ve proaktif bir değer kazandırdığını ifade etmektedir. Ayrıca, yerel yönetim mevzuatında yapılan değişiklikler ve mali hususların kontrolüne yönelik maddelerle etkinleştirilmeye gayret edilen stratejik yönetim ve performans yönetimi gibi yaklaşımların Türkiye özelinde yerel yönetimlerde beklenen etkiyi gösterdiği belirtmektedir.

On birinci bölüm Havva TAHTALIOĞLU tarafından, yerel yönetimlerde toplam kalite yönetimi kültürünün yerleşmesinde hizmet talep edenlerin rolünü analiz etmek amacıyla kaleme alınmıştır. Toplam kalite yönetimi anlayışında yurttaşın beklentisinin ve tatmininin kalite ölçütünün belirlenmesindeki yeri dikkate alındığında, yerel yönetimlerin merkezi yönetime oranla daha fazla ön plana çıktığını belirten TAHTALIOĞLU çalışmasında, Türk Yerel Yönetim Sistemi'nde toplam kalite yönetiminin gelişim seyri ve yurttaşların bu yönetim kültüründe paydaş olmasını sağlayan uygulamaları ve karşılaşılan/karşılaşılması muhtemel sorunları irdelemiştir.

Kitabın son bölümü ise spesifik bir konuya ayrılmıştır. Kitaba katkı sunan akademisyenlerin çoğunluğunun Niğde kentinde yaşamaları ve Niğde Ömer Halisdemir Ünversitesi'nde görev yapmaları göz önüne alındığında Niğde kenti ile ilgili bir çalışmanın kitaba eklenmesinin çalışmaya değer katacağı düşünülmüştür. Bu kapsamda Niğde kent kültürünü inşa eden unsurlar Şükrü TÜRKÖZ tarafından analiz edilmiştir. Çalışmada, kent ve kültür ilişkisi bağlamında Niğde kent kültürünü oluşturan unsurlar ele alınarak, tarihin ilk çağlarından beri farklı kültür ve medeniyetlere tanık olmuş bir coğrafya üzerinde kurulu Niğde'nin sahip olduğu tarihi ve kültürel mirası incelenmiştir. Kentin geçmişten günümüze sosyal,

ekonomik, siyasal ve kültürel yapısının şekillenmesinde etkili olan unsurlar tespit edilerek, kentle bütünleşen ve onu Türkiye'deki diğer kentlerden farklı kılan değerler çerçevesinde demografik, ekonomik, siyasal ve kültürel yapısı ve kentin turizm potansiyeli irdelenmiştir.

Kent, çevre ve yerel yönetimler alanında incelenen konular doğrultusunda denilebilir ki yaşamın her alanını ilgilendiren gelişmeler her geçen gün daha çok ilgi görmektedir. Bu gerçeklik kapsamında hazırlanan çalışmanın alana ilgi duyanlara katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Kitaba görüş ve önerileriyle katkıda bulunup, her daim desteklerini hissettiğim değerli hocalarım Prof. Dr. Hacer Tuğba EROĞLU ve Doç. Dr. Mehmet SAĞIR'a, sadece bu çalışmada değil akademik hayatımın tamamında çok büyük desteği ve emeği bulunan hocam Doç. Dr. Hayriye SAĞIR'a, bölüm yazılarıyla önemli katkılar sunan yazarlara, her daim maddi ve manevi anlamda sonsuz destekler sunan sevgili aileme, eşime ve en kıymetlim oğlum Mehmet'e sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca kitabın basımında titiz bir çalışma gerçekleştiren Nobel Yayınevi'ne içtenlikle teşekkür ediyor, okuyuculara ve ilgili çevrelere yararlı olmasını diliyorum.

Esra ÇELEBİ ZENGİN

Niğde, 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ iii

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE KARBON NÖTR POLİTİKALAR 1
Esra Çelebi Zengin

İKLİMSEL VE ÇEVRESEL NEDENLERLE GÖÇE ZORLANANLAR: İKLİM GÖÇMENLERİ 35
Hayriye SAĞIR
Süleyman KOÇ

YENİ KENTSEL KİMLİKLER: MARKA KENT, AKILLI KENT, YAVAŞ KENT VE SÜNGER KENT 63
Emrah Atar

TOPLUMSAL HAREKETLER VE SİYASET: BİR TEZAHÜR ALANI OLARAK KENT 85
Melih COŞGUN

NEOLİBERAL KENTLEŞME SÜRECİNDE TÜRKİYE'DE KENTSEL PARADOKSLAR 101
Handan Yıldırım

TARIM VE GIDA GÜVENLİĞİ KAPSAMINDA TÜRK TARIM POLİTİKALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 133
Hayriye SAĞIR
Gizem ALTAY

TÜRKİYE'DE KENTSEL YOKSUKLUKLA MÜCADELE STRATEJİSİ OLARAK SOSYAL BELEDİYECİLİK 163
Ersin Eraslan
Kamil Hakan Derin

YEREL YÖNETİMLERİN SOSYAL POLİTİKA UYGULAMALARI 197
Bilal ÇİLKAYA
Bahadır METİN

YEREL YÖNETİMLERDE E-DÖNÜŞÜM 227
Seyida ERKEK

YEREL YÖNETİMLERDE STRATEJİK YÖNETİM 243
Ali Davut ALKAN

YEREL YÖNETİMLERDE TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ KÜLTÜRÜNÜN YERLEŞMESİNDE HİZMET TALEP EDENLERİN ROLÜ 261
Hava TAHTALIOĞLU

NİĞDE KENT KÜLTÜRÜNÜ İNŞA EDEN UNSURLAR 289
Şükrü Türköz

YAZARLAR HAKKINDA 317

YENİ KENTSEL KİMLİKLER: MARKA KENT, AKILLI KENT, YAVAŞ KENT VE SÜNGER KENT

Emrah Atar[23]

Birlikte yaşama duygusu, insanoğlunun var olduğu günden beri, insanın temel iç güdülerinden birisi olmuştur. Bu doğrultuda tarihin her evresinde insanların bazen benzer hedefler bazen ise farklı amaçlar doğrultusunda oluşturdukları ve tarihin her evresinde kültürel farklılıklar ile belirli bir değişim ve dönüşüm geçiren kentler oluşturulmuştur. Kent, tüm vatandaşları için sosyal, politik, idari ve ekonomik alanı olan bir yaşam alanıdır (Akkoyunlu, 2007:23). Sanayi devrimi ile beraber artan endüstrileşme hareketi de kentlileşme hareketinin daha farklı boyutlara ulaşmasına zemin hazırlamıştır. Aynı şekilde, 1. ve 2. Dünya Savaşlarından sonra artan göç olayları endüstrileşmeyle paralel farklı hareketlerin oluşmasına neden olmuştur. Bütün bunların neticesinde, ekonomik, politik, demografik, sosyal ve kültürel önemlerine göre farklı kentler karşımıza çıkmıştır. Bundan dolayı kent tanımlaması yapılırken farklı ölçütler kullanılmakla beraber farklı bilim alanları tarafından da çeşitli boyutları ile ele alınmaktadır. Günümüzde kentler genel olarak; nüfus ölçütüne göre, toplumbilimi ölçütü açısından ve ekonomik faaliyet ölçütüne göre sınıflandırılabilir.

Nüfus ölçütüne göre bir değerlendirme yapacak olursak; En az 50.000 nüfuslu yüksek yoğunluklu şehirlerde yaşayan nüfus, özellikle son yarım asırda iki katından fazla artarak 1975'te 1,5 milyardan 2015'te 3,5 milyara ulaşmıştır. Böylece dünya nüfusunun neredeyse yarısı (%48) şehirlerde, dörtte biri kırsal alanlarda (%24) ve geri kalan insanlar kasabalarda veya yarı yoğun alanlarda (%28) yaşamlarını devam ettirmektedirler (OECD, 2020). Küresel olarak incelendiği zaman ise kentleşmenin yaygınlaştığını, kasabaların zaman içerisinde şehirlere dönüştüğünü ve banliyölerin genişleyen şehirler tarafından emildiğini

23 Dr. Öğr. Üyesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, emrah.atar@erdogan.edu.tr, Orcid: https://Orcid.Org/0000-0003-1221-5415

Kaynakça

Akkoyunlu, K. (2007). Sürdürülebilir Kent" Kent Ve Politika: Antik Kentten Dünya Kentine, Ayşegül Mengi (Ed.), *Kent Ve Politika: Antik Kentten Dünya Kentine*, Ankara, İmge Yayınevi, ss.11-26

Ambrosetti, F. (2012). Smart Cities in Italy: an opportunity in the spirit of the renaissance for a new quality of life. *ABB-The European House Ambrosetti*.

Angelidou, M. (2014). Smart city policies: A spatial approach. *Cities*, 41, S3-S11 https://doi.org/10.1016/j.cities.2014.06.007

Auci, Sabrina and Mundula, Luigi, Smart Cities and a Stochastic Frontier Analysis: A Comparison among European Cities (November 9, 2012). http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2150839

Avcılar, M. Y., & Kara, E., (2015). Şehir Markası Kavramı ve Marka Şehir Yaratma Stratejilerine Yönelik Literatür İncelemesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *16*(34), 76-94.

Batty, M., Axhausen, K. W., Giannotti, F., Pozdnoukhov, A., Bazzani, A., Wachowicz, M., ... & Portugali, Y. (2012). Smart cities of the future. *The European Physical Journal Special Topics*, *214*(1), 481-518. https://doi.org/10.1140/epjst/e2012-01703-3

Baycar, A. (2022). Antep Fıstığı ve Türevlerinin Gaziantep Yerel Gastronomik Kimliğindeki Yeri. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*. 22 (2), 749-764. https://doi.org/10.11616/asbi.1097983

Bélissent, J. (2010). Getting clever about smart cities: New opportunities require new business models. *Cambridge, Massachusetts, USA*, *193*, 244-77.

Brugmann, J. (2010). *Welcome to the Urban Revolution: How Cities Are Changing the World*. Bloomsbury Publishing USA.

Cai, L. A. (2002). Cooperative branding for rural destinations. *Annals of Tourism Research*, *29*(3), 720-742. https://doi.org/10.1016/S0160-7383(01)00080-9

Camero, A., & Alba, E. (2019). Smart City and information technology: A review. *Cities*, *93*, 84-94. https://doi.org/10.1016/j.cities.2019.04.014

Cittaslow International. (2022). Erişim tarihi; 5 Eylül 2022, Erişim adresi: https://www.cittaslow.org/content/association

Coşar, Y. (2019). Yavaş şehir–sürdürülebilir turizm paradoksu üzerine eleştirel bir bakış. *Journal of Tourism Theory and Research*, *5*(1), 40-50. https://doi.org/10.24288/jttr.476350

Çetinkaya, Z., & Ciravoğlu, A. (2016). Sürdürülebilir Yerleşim Modellerinin Karşılaştırılması: Eko-Kent ve Yavaş Kent. *İdealkent*, *7*(18), 246-267.

Dameri, R. P., Negre, E., & Rosenthal-Sabroux, C. (2016, January). Triple Helix in Smart cities: a literature review about the vision of public bodies, universities, and private companies. In *2016 49th Hawaii international conference on system sciences (HICSS)* (pp. 2974-2982). IEEE.

De Chernatony, L. (2010). *Creating powerful brands*. Routledge.

Demir, M. G. (2018). Yavaş Hareketin Kentsel Ölçekteki Yeni Yansıması: Cittaslow. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, *1*(4), 203-210.

Dursun, G. (2019). *Kent markalaşması çerçevesinde "yavaş kentler": Taraklı örneği* (Master›s thesis, Sakarya Üniversitesi).

Dutton, W. H., Kraemer, K. L., & Blumler, J. G. (1987). *Wired cities: Shaping the future of communications.* Macmillan Publishing Co., Inc.

Edvinsson, L. (2006). Aspects on the city as a knowledge tool. *Journal of Knowledge Management, 10*(5), 6–13. https://doi.org/10.1108/13673270610691134

Frideman, J. R. (1986). The world city hypothesis: development and change. *Urban Studies*, *23*(2), 59-137. https://doi.org/10.1111/j.1467-7660.1986.tb00231.x

Hall, D. (1999). Destination branding, niche marketing and national image projection in Central and Eastern Europe. *Journal of Vacation Marketing*, *5*(3), 227-237.https://doi.org/10.1177/13567667990050030

He, Y., Stojmenovic, I., Liu, Y., & Gu, Y. (2014). Smart city. *International Journal of Distributed Sensor Networks*, 2014, 1-2. https://doi.org/10.1155/2014/867593

Hüsamettin, İ. & Yazıcı, B. (2018). Kentleşme ve Markalaşma Olguları Bağlamında Kent Yönetimi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, *1*(3), 368-377.

IMD Dünya Rekabet Edebilirlik Sıralaması. (2022). Smart City Observatory Web Page. Erişim tarihi 8 Eylül 2022, Erişim adres: https://www.imd.org/smart-city-observatory/home/

IPCC. (2022). Special Report on Climate Change and Land — IPCC. Erişim tarihi; 1 Eylül 2022, Erişim adresi: https://www.ipcc.ch/srccl/

Ishida, T. (2002). Digital city Kyoto. *Communications of the ACM, 45*(7), 76–81. https://doi.org/10.1145/514236.514238

İnan, O., & Baycar, A. (2022). Kırsal Kalkınma Bağlamında Yerel Ürün ve Yemeklerin Turizm Unsuru Olarak Kullanımı. Nuran Tapkı (Ed.) *Tarım ve Gıda Ürünleri Tüketimi* (ss. 149–183). Iksad Publications.

Jiang, Y., Zevenbergen, C., & Ma, Y. (2018). Urban pluvial flooding and stormwater management: A contemporary review of China's challenges and "sponge cities" strategy. *Environmental science & policy*, *80*, 132-143. https://doi.org/10.1016/j.envsci.2017.11.016

Kavaratzis, M. (2004). From city marketing to city branding: Towards a theoretical framework for developing city brands. *Place branding*, *1*(1), 58-73.

Kiper, P. (2007). Küreselleşme Sürecinde Değişen Kentler ve Yitirilen Değerler, Ayşegül Mengi (Ed.), *Kent ve Politika: Antik Kentten Dünya Kentine*, Ankara, İmge Yayınevi, ss.77-88.

Knox, P. L. (2005). Creating ordinary places: Slow cities in a fast world. *Journal of urban design*, *10*(1), 1-11. https://doi.org/10.1080/13574800500062221

Komninos, N. (2006, July). The architecture of intelligent clities: Integrating human, collective and artificial intelligence to enhance knowledge and innovation. In *2006 2nd IET International Conference on Intelligent Environments-IE 06* (Vol. 1, pp. 13-20). IET.

Kottler, P., Haider, D. H., & Rein, I. (1998). *Marketing places: attracting investment, industry and tourism to cities, state and nations*. New York: The Free Press Division of Macmillan Inc.

Manville, C., Cochrane, G., Cave, J., Millard, J., Pederson, J. K., Thaarup, R. K., Liebe, A., Wissner, M., Massink, R., & Kotterink, B. (2014). Mapping smart cities in the UE, European Parliament. Directorate-General for Internal Policies. *Policy Department: Economic and Scientific Policy A*.

Nickerson, N. P., & Moisey, R. N. (1999). Branding a state from features to positioning: Making it simple?. *Journal of vacation marketing*, *5*(3), 217-226. https://doi.org/10.1177/135676679900500302

OECD/European Commission (2020), *Cities in the World: A New Perspective on Urbanisation*, OECD Urban Studies, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/d0efcbda-en

Olds, K., & Yeung, H. (2004). Pathways to global city formation: a view from the developmental city-state of Singapore. *Review of International Political Economy*, *11*(3), 489-521. https://doi.org/10.1080/0969229042000252873

Özmen, A ve Can, M. C. (2018). Cittaslow Hareketi'ne Eleştirel Bir Bakış Cittaslow. *Planlama Dergisi*. 28(2), 91-101. https://doi:10.14744/planlama.2018.95967

Pomázi, I. (2013). Green Growth in Cities. OECD Green Growth Studies. *Hungarian Geographical Bulletin*, *62*(2), 224.

Porter, M. E. (2001). Regions and the new economics of competition. Allen Scott (Ed.), *Global city regions*, Oxford University Press, Oxford, ss.139-152.

Register, R. (1987). *Ecocity Berkeley: building cities for a healthy future*. North Atlantic Books.

Sassen, Saskia (2000), The Global City: Strategic Site/New Frontier, *American Studies, 41*(2/3): 79- 95.

Shi, Y., Zhai, G., Zhou, S., Chen, W., & He, Z. (2019). Slow City development in China: process, approaches and acceptability. *Third World Quarterly*, *40*(7), 1265-1282. https://doi.org/10.1080/01436597.2019.1594181

Slow Food International. (2022). Erişim tarihi; 8 Eylül 2022, Erişim adresi; https://www.slowfood.com/about-us/

Sungersehirler.com. (2022). Sünger Şehir Nedir? Erişim Tarihi: 5 Ağustos 2022, Erişim Adresi:http://www.sungersehirler.com/6122-sunger-sehir-nedir-SungerSehirlerHaberDetayi.aspx

Taylor, P. J. (2000). World cities and territorial states under conditions of contemporary globalization. *Political geography*, *19*(1), 5-32. https://doi.org/10.1016/S0962-6298(99)00060-8

Tunçay, H. (2022). Sünger Şehirler. Çevre İklim ve *Sürdürülebilirlik* , 23 (2) , 101-108 .

Uyar, A. (2018). Marka şehir kavramı ve Türkiye ile dünyadaki marka şehir çalışmaları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, *1*(3), 467-479.

Ülgen, H., & Mirze, K. (2006). İşletmelerde Stratejik Yönetim, Literatür Yayınları (3.basım), İstanbul.

Wood, L. (2000), Brands and brand equity: definition and management, *Management Decision,* 38 (9), 662-669. https://doi.org/10.1108/00251740010379100

Yücel Batmaz, N. (2010). Küresel Kentlerin Yönetimi ve İstanbul İçin Bir Model Önerisi. *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi SBE*.

Zevenbergen, C., Fu, D., & Pathirana, A. (2018). Transitioning to sponge cities: challenges and opportunities to address urban water problems in China. *Water*, *10*(9), 1230. https://doi.org/10.3390/w10091230